Europeiska unionens
officiella tidning

SV
C-serien

C/2024/5923

2.10.2024

EUROPEISKA CENTRALBANKENS YTTRANDE

av den 30 augusti 2024

om ett förslag till förordning om en ram för åtkomst till finansdata och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) nr 1094/2010, (EU) nr 1095/2010 och (EU) 2022/2554

(CON/2024/29)

(C/2024/5923)

Inledning och rättslig grund

Den 28 juni 2023 antog Europeiska kommissionen ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en ram för åtkomst till finansdata och om ändring av förordningarna (EU) nr 1093/2010, (EU) nr 1094/2010, (EU) nr 1095/2010 och (EU) 2022/2554 ([1]) (nedan kallat förslaget till förordning). Europeiska centralbanken (ECB) anser att förslaget till förordning omfattas av ECB:s behörighet att avge ett yttrande, och ECB utövar därför sin rätt enligt artikel 127.4 andra meningen och artikel 285.5 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt att anta ett yttrande på eget initiativ avseende förslaget till förordning.

ECB:s behörighet att avge ett yttrande grundas på artiklarna 127.4 och 282.5 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eftersom förslaget till förordning innehåller bestämmelser som påverkar ECB:s uppgifter som rör tillsyn av kreditinstitut inom ramen för artikel 127.6 i fördraget. I enlighet med artikel 17.5 första meningen i arbetsordningen för Europeiska centralbanken har detta yttrande antagits av ECB-rådet.

1. Allmänna kommentarer

1.1 Förslaget till förordning är en viktig komponent av EU-strategin för data ([2]). Inrättandet av en robust rättslig ram för att hantera frågor om delning av kunddata inom finanssektorn utöver betalkonton syftar till att göra det möjligt för kunder, enskilda konsumenter och företag att få tillgång till personligt anpassade, datadrivna produkter och tjänster som bättre tillgodoser deras behov. ECB välkomnar syftet med förslaget till förordning vad gäller införandet av en ram för tillgång till och användning av kunddata. Detta bör främja innovation, göra finansiella tjänster mer konkurrenskraftiga och ge kunderna större kontroll över sina egna finansdata. Förslaget kan också bidra till utvecklingen av kapitalmarknadsunionen genom att uppmuntra leverantörer att erbjuda ett bredare utbud av tjänster som är bättre anpassade till kundernas behov samtidigt som avgifterna sjunker i takt med att marknaden blir mer effektiv.

1.2 Förslaget till förordning tillämpar en kundorienterad strategi genom att tillhandahålla verktyg som möjliggör kontroll över kundernas finansdata. I detta avseende ger förslaget till förordning kunderna rätt att begära att datainnehavare ([3]) delar kunddata med en dataanvändare ([4]) för de ändamål och på de villkor som tillåts av kunderna ([5]), vilket säkerställer att delning av data alltid förutsätter kundens samtycke. I detta syfte inför förslaget till förordning skyldigheter för datainnehavare att tillhandahålla sådan åtkomst ([6]) och förse kunder med en manöverpanel för tillstånd gällande åtkomst till finansdata ([7]) som gör det möjligt för dem att övervaka och hantera de tillstånd som de har beviljat. Denna uppsättning regler, som är utformad för att öka transparensen och kundernas förtroende för datadelning, kompletteras med ytterligare skyddsåtgärder. Dessa rör bl.a. att säkerställa en ansvarsfull datahantering genom att begränsa tillgången till kunddata till redan auktoriserade finansinstitut och till nyligen auktoriserade leverantörer av finansinformationstjänster ([8]), som utgör en ny kategori av tjänsteleverantörer ([9]). Dessutom ska Europeiska bankmyndigheten och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten, i

([1]) COM(2023) 360 final.
([2]) COM(2020) 66 final.
([3]) Se artikel 3.5 i förslaget till förordning.
([4]) Se artikel 3.6 i förslaget till förordning.
([5]) Se artikel 3.2 och artikel 5 i förslaget till förordning.
([6]) Se artiklarna 4 och 5 i förslaget till förordning.
([7]) Se artikel 8 i förslaget till förordning.
([8]) Se artikel 6 i förslaget till förordning.
([9]) Se artiklarna 12–14 i förslaget till förordning.

samarbete med Europeiska dataskyddsstyrelsen, ta fram särskilda riktlinjer som fastställer gränserna för dataanvändningen för att skyddar konsumenterna mot orättvis behandling och exkludering ([10]). Förslaget till förordning föreskriver dessutom standardisering av kunddata och uppställer krav för att skapa och styra system för delning av finansdata så att delningen av data samordnas och man kan garantera konkurrens på lika villkor genom att ta fram standardavtal som reglerar åtkomst, transparenskrav, ersättningsregler, ansvar och tvistlösning. Enligt förslaget till förordning ska de behöriga myndigheterna också bedöma efterlevnaden av dessa krav ([11]).

1.3 ECB noterar att de kunddata som datainnehavare är skyldiga att tillhandahålla dataanvändare på begäran av en kund kan omfatta uppgifter om hypotekslåneavtal, andra lån och sparkonton, utom betalkonton, samt data som ingår i kreditprövningar av företag och som samlas in i samband med en låneansökan eller kreditupplysning ([12]). Uppgifter som samlats in i enlighet med Europeiska centralbankens förordning (EU) 2016/867 (ECB/2016/13) ([13]) (nedan kallad AnaCredit-förordningen) och som har delats med kreditinstitut via återkopplingsprocessen enligt artikel 11 i AnaCredit-förordningen får inte delas ytterligare med dataanvändare enligt av artiklarna 4 och 5 i förslaget till förordning. En sådant delning skulle strida mot artikel 11.1 i AnaCredit-förordningen, som begränsar användningen av dessa uppgifter till kreditinstitutens hantering av kreditrisker samt för att höja kvaliteten på kreditinformationen, och uttryckligen förbjuder att uppgifterna delas med tredje man utom i vissa speciella situationer. ECB skulle därför välkomna en bestämmelse i förslaget till förordning som tydligt anger att sådana uppgifter som delas med kreditinstitut via återkopplingsprocessen enligt artikel 11.1 i AnaCredit-förordningen inte får delas med kunder eller dataanvändare enligt artiklarna 4 och 5 i förslaget till förordning.

1.4 Enligt förslaget till förordning ska medlemsstaterna utse de behöriga myndigheter som är ansvariga för att fullgöra de funktioner och uppgifter som fastställs i förordningen ([14]). Vad gäller finansinstitut hänvisar förslaget till förordning till sådana behöriga myndigheter som anges i artikel 46 i förordning Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2554 ([15]) (nedan kallad DORA ([16])). De behöriga myndigheterna ska säkerställa efterlevnaden av förslaget till förordning i enlighet med de befogenheter som beviljas genom de respektive rättsakter som förtecknas i artikel 46 i DORA ([17]), där det föreskrivs att efterlevnaden av DORA för kreditinstitut som klassats som betydande i enlighet med artikel 6.4 i rådets förordning (EU) nr 1024/2013 ([18]) (nedan kallad SSM-förordningen) ska säkerställas av ECB överensstämmelse med de befogenheter och uppgifter som tilldelas genom SSM-förordningen ([19]). Det är viktigt att beakta att DORA fokusserar på operativ motståndskraft, medan förslaget till förordning främsta fokusserar på konsumentskydd, och denna skillnad kan kräva olika behörigheter.

1.5 Mot denna bakgrund bör ECB:s roll enligt förslaget till förordning, vad det gäller dess behörigheter som tillsynsmyndighet, klargöras (se punkt 2).

2. **Förtydligande av ECB:s tillsynsbefogenhet**

2.1 Enligt förslaget till förordning ska ECB ansvara för att betydande kreditinstitut följer förordningen. ECB är oroad över att förslaget till förordning tilldelar ECB tillsynsuppgifter som inte är av tillsynskaraktär, utan snarare handlar om konsumentskydd. Detta skulle vara ett avsteg från regeln i artikel 127.6 i fördraget enligt vilken rådet med enhällighet får tilldela ECB särskilda uppgifter i samband med tillsynen. Mot denna bakgrund ger SSM-förordningen ECB exklusiv behörighet att för tillsynsändamål säkerställa efterlevnad med alla relevanta unionsakter, vilket ställer

([10]) Se artikel 7 i förslaget till förordning.
([11]) Se artiklarna 9 och 10 i förslaget till förordning.
([12]) Se artikel 2.1 a och 2.1 f, samt artiklarna 4 och 5 i förslaget till förordning.
([13]) Europeiska centralbankens förordning (EG) nr 2016/867 av den 18 maj 2016 om insamling av detaljerad data om krediter och kreditrisker (ECB/2016/13) (EUT L 144, 1.6.2016, s. 44).
([14]) Se artikel 17.1 i förslaget till förordning.
([15]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2022/2554 av den 14 december 2022 om digital operativ motståndskraft för finanssektorn och om ändring av förordningarna (EG) nr 1060/2009, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014, (EU) nr 909/2014 och (EU) 2016/1011 (EUT L 333, 27.12.2022, s. 1).
([16]) Se artikel 17.4 i förslaget till förordning.
([17]) Se artikel 17.4 i förslaget till förordning.
([18]) Rådets förordning (EU) nr 1024/2013 av den 15 oktober 2013 om tilldelning av särskilda uppgifter till Europeiska centralbanken i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut (EUT L 287, 29.10.2013, s. 63).
([19]) Se artikel 46 a i DORA.

krav på att kreditinstitut bland annat har effektiva riskhanteringsprocesser och interna kontrollmekanismer ([20]). ECB:s tillsynsroll är i detta avseende begränsad till att säkerställa att kreditinstitut genomför strategier och processer för att utvärdera och hantera sin exponering för tillsynsrisker, inbegripet risker kopplade till olika aspekter av bankernas affärsmodeller, styrning och operativa risker. Dessa uppgifter har tilldelats ECB för att skydda kreditinstitutens säkerhet och sundhet och det finansiella systemets stabilitet ([21]). Därför kan ECB endast anses vara behörig myndighet i den mån det är nödvändigt för att ECB ska kunna utföra de uppgifter som tilldelats enligt fördraget och SSM-förordningen ([22]).

2.2 Målet för förslaget till förordning är konsumentskydd, inte att säkerställa kreditinstitutens säkerhet och sundhet. Den gör detta 1) genom att fastställa regler för delning av och tillgång till kunders finansdata och 2. genom att säkerställa att dessa regler uppfyller de krav och skyldigheter som behövs för att öka kontrollen och insynen. Följaktligen faller tillsynen över betydande kreditinstituts efterlevnad av kraven i förslaget till förordning utanför ECB: s tillsynsbefogenheter enligt fördraget och SSM-förordningen. Denna slutsats överensstämmer med skäl 28 i SSM-förordningen, där det framgår att konsumentskydd inte ingår bland de tillsynsuppgifter som tilldelats ECB utan att dessa fortfarande ligger inom de nationella myndigheternas ansvarsområde. Därför bör texten i förslaget till förordning tydligt ange att ECB inte är en behörig myndighet med ansvar för konsumentskyddsuppgifter ([23]), inte heller i sin roll som samordnande tillsynsmyndighet ([24]).

2.3 ECB understryker dock behovet av att tillhandahålla en tydlig rättslig grund för att säkerställa samarbete ([25]), bl.a. genom att underlätta relevanta informationsutbyten mellan ECB och de behöriga myndigheter som utsetts enligt förslaget till förordning. Denna slutsats är i linje med skäl 29 i SSM-förordningen, enligt vilket ECB bör, när så är lämpligt, samarbeta fullt ut med de nationella myndigheter som ansvarar för att säkra en hög nivå på konsumentskyddet.

2.4 Mot bakgrund av detta föreslår ECB att artiklarna 3.4 och 17.4, artikel 18.1 b v samt artikel 26.1 i förslaget till förordning ändras för att säkerställa att ECB:s behörigheter enligt förslaget till förordning speglar de uppgifter som ECB tilldelas genom fördraget och SSM-förordningen.

I de fall där ECB rekommenderar att förslaget till förordning ska ändras anges de specifika förslagen i ett separat tekniskt arbetsdokument som åtföljs av en förklaring. Det tekniska arbetsdokumentet finns på engelska i EUR-Lex.

Utfärdat i Frankfurt am Main den 30 augusti 2024.

Christine LAGARDE
ECB:s ordförande

([20]) Se artikel 4.1 e i SSM-förordningen.
([21]) Se skäl 30 i SSM-förordningen.
([22]) Iakttagelsen att endast tillsynsuppgifter kan tilldelas ECB påverkar inte medlemsstaternas möjligheter att uppdra åt sina nationella tillsynsmyndigheter att utföra de uppgifter som fastställs i förslaget till förordning.
([23]) Se punkt 2 i Europeiska centralbankens yttrande CON/2021/40 av den 29 december 2021 över ett förslag till förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens (EUT C 115, 11.3.2022, s. 5).
([24]) Se artikel 18.1 b v i förslaget till förordning.
([25]) Se punkt 3 i Europeiska centralbankens yttrande CON/2022/4 av den 16 februari 2022 om ett förslag till förordning om inrättande av en myndighet för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism (EUT C 210, 25.5.2022, s. 5).